

Onderzoeksopzet

Doorwerking aanbevelingen rekenkamercommissie

Inhoudsopgave

Aanleiding en achtergrond	1
Doelstelling	1
Afbakening	1
Vraagstelling	1
Normenkader	2
Aanpak	3

Aanleiding en achtergrond

De huidige rekenkamercommissies (rkc's) hebben vanaf 2015 jaarlijks onderzoeken gedaan en op basis daarvan rapporten met aanbevelingen naar elk van de drie gemeenteraden gestuurd. De commissies zijn benieuwd naar wat met deze aanbevelingen is gedaan (de zgn. doorwerking) nadat de raad besloot deze over te nemen. Op deze manier moet helder worden wat de kwaliteit van de aanbevelingen in rekenkamerrapporten is en hoe de afhandeling hiervan in de drie gemeenten verloopt om zodoende inzicht te krijgen in hoe effectief het instrument 'rekenkamercommissie' is geweest is.

Doelstelling

Doel van het onderzoek is na te gaan of de gemeenten Opsterland, Ooststellingwerf en Weststellingwerf de aanbevelingen uitvoeren die de desbetreffende gemeenteraad heeft besloten over te nemen. Verder willen de rkc's achterhalen of de aanbevelingen bruikbaar waren en de doelen die ze daarmee nastreven wel meetbaar zijn.

Het onderzoek is dus een spiegel voor de gemeente maar ook voor de rkc's waarbij duidelijk wordt wat de leerpunten zijn aan de hand waarvan de effectiviteit van het rekenkameronderzoek in de toekomst vergroot zal worden. Het rapport hierover is voor de raden en de rekenkamercommissies bedoeld.

Afbakening

In het onderzoek wordt gekeken naar de aanbevelingen sinds 2015. Per gemeente worden een drietal rekenkameronderzoeken geselecteerd aan de hand van de volgende selectiecriteria:

1. Een onderzoek dat bij de behandeling door de raden op weerstand stuitte (bij de raad zelf);
2. Een onderzoek dat door de raad met enthousiasme is ontvangen;
3. Een onderzoek dat tijdens de uitvoering op weerstand stuitte.

Uiteraard proberen de rkc's ook te kijken naar een spreiding in beleidsterrein. Bij elkaar zal het per gemeente een goed inzicht geven hoe de gemeente met de resultaten van de onderzoeken om gaat en kunnen er bruikbaar scherpe aanbevelingen per gemeente worden geformuleerd.

Vraagstelling

Centrale onderzoeksvraag

In hoeverre hebben rekenkamerrapporten A) de kwaliteit van het politieke en bestuurlijke debat bevorderd en zijn de aangenomen aanbevelingen B) vastgelegd in besluiten en andere beleidsdocumenten en heeft dat C) geleid tot wijziging c.q. verbetering van beleidsvorming, besluitvorming en beleidsuitvoering van de gemeente?

Deelvragen

A. Kwaliteit van het politieke en bestuurlijke debat:

1. Hoe worden de onderzoeken van de rekenkamercommissie beoordeeld door betrokkenen (ambtelijke organisatie, college, gemeenteraad).
 - Zijn de onderzoeken van voldoende kwaliteit?
 - Zijn de rapporten voldoende leesbaar?
 - Worden de rapporten tijdig genoeg opgeleverd met het oog op actualiteiten?
 - Is er voldoende zicht op de uitvoering van het rekenkameronderzoek?
2. Wat was het effect op het politieke debat?

B. Welke besluiten zijn vastgelegd:

3. Welke aanbevelingen zijn door de raad overgenomen? Welke niet? Wat was hier de reden van?
4. In hoeverre zijn de overgenomen aanbevelingen door het college omgezet in uitvoerbare maatregelen? In hoeverre zijn de aanbevelingen duidelijk, concreet en uitvoerbaar en zijn de resultaten meetbaar?

C. Effect op het beleid :

5. In hoeverre zijn de maatregelen door het college geïmplementeerd conform de besluitvorming in de raad?
6. In hoeverre zijn er effecten van het rekenkameronderzoek en de aanbevelingen in het beleid te zien en welke zijn dat?
7. In hoeverre zijn aan de raad gerichte maatregelen door de raad geïmplementeerd conform de besluitvorming in de raad?

D. Controle op het effect van het beleid:

8. In welke mate vindt informatie en sturing over de uitvoering van de aanbevelingen plaats?
9. In welke wijze controleert de raad dat de op haar gerichte overgenomen aanbevelingen ook zijn geïmplementeerd en het beoogde effect hebben?
10. Welke factoren hebben bevorderend of belemmerend hebben gewerkt ten aanzien van de doorwerking?

Normenkader

Het onderzoek richt zich op het vinden van antwoorden op de hierboven geformuleerde vragen. Om uiteindelijk tot conclusies en aanbevelingen te kunnen komen is het nodig een zekere referentie te kennen: waaraan meten we de feiten af?

Het hiervoor te hanteren normenkader zal in overleg met het onderzoeksbureau door de rekenkamercommissies worden vastgesteld.

Aanpak

Het onderzoek begint anders dan gebruikelijk met een oriënterend gesprek met elke raad. In dit gesprek wordt het onderzoek aan de raad toegelicht en wordt met elkaar verkend hoe het begrip 'kwaliteit' voor aanbevelingen van de rekenkamercommissies, kan worden gedefinieerd. Dit gesprek is ook bedoeld om beelden van de raden op te halen over de opgeleverde onderzoeken van de rekenkamercommissies. Met de in de afbakening genoemde selectiecriteria gaat het onderzoeksbureau samen met de raad op zoek naar onderzoeken, die aan de drie criteria voldoen.

Na de startbijeenkomst voor de raad, zullen de rekenkamercommissies een besluit nemen welke opgeleverde onderzoeken in dit doorwerkingsonderzoek worden onderzocht. Direct daarna volgt de gebruikelijke startbijeenkomst voor de betrokken beleidsambtenaren en de portefeuillehouders.

Als tweede stap in het onderzoek worden, nog vóór de documentenanalyse, gesprekken gevoerd met de betrokken beleidsmedewerkers. Deze wijze van werken levert input op voor de documentstudie en de gesprekken met collegeleden. Eveneens zullen in deze fase gesprekken gevoerd worden met de griffiers.

Hierna kunnen de dossiers worden opgevraagd, zodat het onderzoeksbureau in staat is de beelden van de raden en de ambtelijke organisaties te verifiëren.

Het onderzoek wordt uitgevoerd door Stibabo (Stichting voor Beleidsanalyse en Bestuursondersteuning) en resulteert in een afzonderlijk onderzoeksrapport per gemeente. In de rapporten wordt beschreven in hoeverre de drie gemeenten aan de normen uit het normenkader voldoen. Dit zal zonder twijfel leiden tot leerpunten (conclusies) en aanbevelingen voor de rekenkamercommissies en de raden. De rapporten bevatten een kritische beschrijving van wat er per gemeente bij de onderzochte dossiers is gevonden.

De rekenkamercommissies verwachten de onderzoeksrapporten halverwege 2022 te kunnen aanbieden aan de gemeenteraden.